

โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในเขตป่าไม้ชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งกำเนิดความสมดุลของธรรมชาติ แหล่งองค์ความรู้ แหล่งทรัพยากรที่หล่อเลี้ยงชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่และชุมชนเมือง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ล้วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากการเปลี่ยนสภาพพื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่เกษตร และพัฒนาเป็นชุมชน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดบ่อยครั้ง มีความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากร รวมถึงปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากความสามารถในการปรับตัวไม่เหมือนกัน พื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่อยู่ภายใต้การดูแลของภาครัฐอยู่ห่างไกล ประชาชนเสาะแสวงหาพื้นที่สำหรับการสร้างความสุขทางใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งแห่งปัจจัยสี่ ดังนั้นในการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้เป็นผล จำเป็นต้องเริ่มต้นจากความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของคนในพื้นที่อาศัยอยู่หรือที่เรียกว่า “ระบบนิเวศ” ในฐานะที่ผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมีบทบาทความสำคัญต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศที่ตนอาศัยอยู่ ความรู้ทางนิเวศวิทยาจึงเป็นความรู้ที่ควรให้เข้าใจและทราบถึงความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทั้งพืช สัตว์ แมลง จุลินทรีย์ และมนุษย์ ในสภาพแวดล้อมต่างๆ มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันแต่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ดังนั้นความรู้ทางนิเวศป่าไม้จึงมีความสำคัญต่อการจัดการความสัมพันธ์ของคนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้ มีความรู้ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศใกล้เคียง สามารถจินตนาการและสร้าง “ป่าในเมือง” เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ไม่ให้เกิดความเสียหาย ซึ่งเป็นฐานทรัพยากรที่เป็นภูมิคุ้มกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืน รณรงค์ลดการทำลายป่า และลดการทำให้ป่าเสื่อมโทรม ในขณะเดียวกันได้ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ สร้างอาชีพ สร้างงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อลดการบุกรุกทำลายระบบนิเวศให้เกิดความเสื่อมโทรม สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในเขตป่าไม้ชุมชน ให้ความสำคัญของป่าที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ป่าในสวนรุกขชาติ ป่าในชุมชน และป่าในเมือง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนมีเป้าหมายในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืน การลดการทำลายป่า ลดการทำให้ป่าเสื่อมโทรม ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะบริเวณรอบๆ สวนรุกขชาติ และเข้าในระบบนิเวศของ “ป่าในเมือง” มากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจความสำคัญของระบบนิเวศ
- ๒.๒ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสำรวจและจำแนกสิ่งมีชีวิตตามระบบนิเวศต่างๆ
- ๒.๓ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของระบบนิเวศในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน และป่าไม้ในเมือง
- ๒.๔ เพื่อสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. กลุ่มเป้าหมาย.....

๓. กลุ่มเป้าหมาย

เยาวชนหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณโดยรอบสวนรุกขชาติเขาสวนกวาง จำนวน ๓๐ คน

๔. วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ วิธีการ

การบรรยาย การซักถาม และเสนอข้อคิดเห็นในประเด็นต่างๆ การดูงานระบบนิเวศป่าในสวนรุกขชาติ และระบบนิเวศในชุมชน การปฏิบัติการสำรวจ ศึกษา จำแนกสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศในพื้นที่สวนรุกขชาติและบริเวณโดยรอบ

๔.๒ เนื้อหาวิชา

รวมจำนวน ๒๐ ชั่วโมง

ภาคบรรยาย จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

- บทบาทและหน้าที่ของสวนรุกขชาติในฐานะ "ป่าในเมือง" ที่มีต่อชุมชน ๑ ชั่วโมง
- ความรู้เบื้องต้นทางนิเวศวิทยาและนิเวศป่าในเมือง ๑ ชั่วโมง
- เศรษฐกิจพอเพียง/โครงการพระราชดำริ ๑ ชั่วโมง
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑ ชั่วโมง
- การสำรวจและจำแนกสิ่งมีชีวิตตามระบบนิเวศในท้องถิ่น ๑ ชั่วโมง
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที
- เยาวชนและชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑ ชั่วโมง
- การเก็บตัวอย่างพืชและการขยายพันธุ์พืช การชำเพาะกล้าไม้ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที
- การป้องกันไฟป่า ๑ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒ ชั่วโมง
- การสำรวจและจำแนกสิ่งมีชีวิตตามระบบนิเวศ ๒ ชั่วโมง
- เยาวชนและชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒ ชั่วโมง
- การเก็บตัวอย่างพืชและการขยายพันธุ์พืช การชำเพาะกล้าไม้ ๒ ชั่วโมง
- การป้องกันไฟป่า ๒ ชั่วโมง

๔.๓ วิทยากร

๔.๓.๑ เจ้าหน้าที่จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๔.๓.๒ วิทยากรที่เป็นบุคลากรของรัฐ องค์กร ภาคประชาสังคม และเครือข่ายต่างๆ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ รวม ๓ วัน

๖. สถานที่ดำเนินการ

สวนรุกขชาติเขาสวนกวาง ตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น

รายละเอียด ค่าใช้จ่าย	รายการ	จำนวน (คน)	อัตรา	หน่วย	เวลา	หน่วย	เป็นเงิน	บาท
๑. วิทยากร	ค่าสมนาคุณภาคบรรยาย (ภาคบรรยาย)	๑	๖๐๐	บาท/ชม.	๑๐	ชม.	๖,๐๐๐	บาท
	ค่าสมนาคุณภาคเอกชน (ภาคบรรยาย)	-	-	บาท/ชม.	-	ชม.	-	บาท
	ค่าสมนาคุณภาคราชการ (ภาคปฏิบัติ)	๒	๖๐๐	บาท/ชม.	๑๐	ชม.	๑๒,๐๐๐	บาท
	ค่าสมนาคุณภาคเอกชน (ภาคปฏิบัติ)	-	-	บาท/ชม.	-	ชม.	-	บาท
	ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	๓	๓๕	บาท/มือ/คน	๖	มือ	๖๓๐	บาท
	ค่าอาหาร	๓	๑๕๐	บาท/มือ/คน	๗	มือ	๓,๑๕๐	บาท
	ค่าที่พัก	-	-	บาท/วัน/คน	-	วัน	-	บาท
	ค่ายานพาหนะ	-	-	บาท/เที่ยว/คน	-	เที่ยว	-	บาท
	รวมเป็นเงิน						๒๑,๗๘๐	บาท
๒. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	๓๐	๓๕	บาท/มือ/คน	๖	มือ	๖,๓๐๐	บาท
	ค่าอาหาร	๓๐	๑๕๐	บาท/มือ/คน	๗	มือ	๓,๑๕๐	บาท
	ค่าที่พัก	-	-	บาท/วัน/คน	-	วัน	-	บาท
	ค่ายานพาหนะ	-	-	บาท/เที่ยว/คน	-	เที่ยว	-	บาท
	รวมเป็นเงิน						๙,๔๕๐	บาท
๓. เจ้าหน้าที่	ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	๒	๓๕	บาท/มือ/คน	๖	มือ	๔๒๐	บาท
	ค่าอาหาร	๒	๑๕๐	บาท/มือ/คน	๗	มือ	๒,๑๐๐	บาท
	ค่าเบี้ยเลี้ยง	-	-	บาท/วัน/คน	-	วัน	-	บาท
	ค่าที่พัก	-	-	บาท/วัน/คน	-	วัน	-	บาท
	ค่ายานพาหนะ	-	-	บาท/เที่ยว	-	เที่ยว	-	บาท
	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	-	บาท/รุ่น	-	รุ่น	-	บาท
	รวมเป็นเงิน						๒,๕๒๐	บาท
๔. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ค่ารถโดยสาร (รถบัส) + ค่าน้ำมัน							บาท
	ค่าเอกสาร	-	-	-	-	-	-	บาท
	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	-	-	บาท/รุ่น	-	รุ่น	๔๐๐	บาท
	รวมเป็นเงิน						๔๐๐	บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น							๖๓,๐๐๐	บาท

๘. ความสอดคล้องต่อยุทธศาสตร์ขององค์การ

๘.๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางกร มอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทุกระดับ

๘.๒ ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ

๙. ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์

ผลผลิต ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องนิเวศป่าไม้ ทั้งในสวนรุกขชาติ ในชุมชน (ป่าในเมือง) สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมีความสุขเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดผลผลิต ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชน (ป่าในเมือง) เพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์ ผู้เข้าร่วมการอบรมสามารถนำความรู้เรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชน และป่าในเมือง ไปถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมีความสุขเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้เรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชนไปถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมีความสุขเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

๑๐. การประเมินผลโครงการ

๑๐.๑ ใช้แบบประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม

๑๐.๒ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

๑๐.๓ การรับฟังความคิดเห็น

๑๑. ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ ผู้เข้าอบรมเกิดความหวงแหนและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตน

๑๑.๒ ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบนิเวศป่าไม้ นิเวศป่าในเมือง และความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

๑๑.๓ ผู้เข้าอบรมสามารถเชื่อมโยงการพัฒนาทางเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตน

๑๑.๔ ประชาชนเกิดความตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของสวนรุกขชาติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นป่าในเมืองที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

๑๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑๒.๑ ส่วนพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๐๗๗๗ ต่อ ๒๔๕๒

๑๒.๒ สวนรุกขชาติเขาสวนกวาง กลุ่มงานวิชาการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘ (ขอนแก่น)

บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมฝึกอบรม
โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในอาชีพไม้ชุมชน
วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ สวนรุกขชาติเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘ (ขอนแก่น) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

- ๑ นายธวัชชัย ยะวาระ
- ๒ นางสาวศศิกา บุญใหญ่
- ๓ นายณัฐพงษ์ บางนาชาติ
- ๔ นายสุธากร อุปภา
- ๕ นายอโณทัย โสดาล้วน
- ๖ นางสาวอรรณณ บางนาชาติ
- ๗ นายยงยุทธ์ สีบัวขาว
- ๘ นายสุพัฒน์ แสงวงษ์
- ๙ นางสาวมิ่งตะวัน เงินขาว
- ๑๐ นางสาวดุสิตา ผาบจันดา
- ๑๑ นางสาวนุชจิรา บุตวงษ์
- ๑๒ นางสาวศิริพันธ์ทิพย์ พิมมยาง
- ๑๓ นายอนวัช รัตนเพชร
- ๑๔ นายทรง ดำนิล
- ๑๕ นายเพชร รดซ่อม
- ๑๖ นายนุ่น พรหมดี
- ๑๗ นายพรภิรมย์ หลานวงศ์
- ๑๘ นางสาวเพียงฟ้า แสนโก
- ๑๙ นางสาวสุนิสา ชัยหา
- ๒๐ นางสาวสุกมร พลอินทร์
- ๒๑ นายปรการ ไชยศาสตร์
- ๒๒ นายมนตรี เทพงาม
- ๒๓ นายศรตวัฒน์ เนื่องชมภู
- ๒๔ นายกันตพัฒน์ อาจจำปา
- ๒๕ นางปัทมมานีย์ ภูวิชัย
- ๒๖ นางสาวปิยมาศ สงคราม
- ๒๗ นายธนาธร นรินเอก
- ๒๘ นางสาวอภิดา ชาวพงษ์
- ๒๙ นายวุฒิชัย ศรีสม
- ๓๐ นายภูวตล วันละคำ